

Tato práce osvětluje, v jakém rozsahu umožňuje právní řád německý, francouzský, britský a český zakladatelům společnosti efektivní volbu jejího osobního statutu, tedy za jakých podmínek budou uvedené právní řády takové určení rozhodného práva respektovat. Nejde tu o nic menšího než o otázku míry hospodářské otevřenosti vybraných právních řádů vůči zahraničním formám společností, které vyvíjejí činnost na jejich území, vlastní tam majetek, vystupují v řízení před soudy nebo vstupují do právních vztahů s obyvateli takových států. Z hlediska právně-politického je možný dvojitý přístup: liberální a protekcionistický. První z nich nepochybně přispívá k mezinárodní spolupráci a rozvoji mezinárodního obchodu, ovšem předpokládá, že právní řád hostitelského státu eo ipso uzná zahraniční společnost jako existující subjekt práva a uzná také její právní formu, organizaci a vnitřní strukturu, a to v té podobě, jak je konstituována podle cizího práva založení takové společnosti. Tato alternativa vyžaduje větší otevřenost: k tuzemským i zahraničním společnostem, k použití zahraničního osobního statutu zahraniční společnosti i k řešení případných problémů, které v této souvislosti mohou vzniknout (např. formálně zahraniční společnosti, ochrana věřitelů, zaměstnanců). Druhý přístup, protekcionistický, povede k reálné možnosti neakceptování právního postavení zahraniční společnosti, které tato společnost požívá v právním řádu svého založení, neboť kromě předpokladů podmiňujících trvání společnosti v právu jejího založení doplňuje další vlastní podmínky pro její uznání.

Zkoumání, jemuž byly podrobeny čtyři vybrané národní právní řády, zřetelně ukázalo, že tyto právní řády v oblasti kolizní úpravy společností stále z větší části vycházejí z tradičních koncepcí určování osobního statutu společností. I když to vzhledem k překotnému vývoji interpretace svobody usazování Evropským soudním dvorem nemusí být vždy patrné, v národních právních řádech se stabilně projevuje navázání buď na skutečné sídlo společnosti (teorie sídla), nebo na právní řád, podle kterého byla společnost zřízena (teorie inkorporační). Je zřejmé, že tato tradice způsobu určování osobního statutu společností je velmi silná a v národních právních řádech zakořeněná, vždyť ještě do nedávné doby se jí dařilo odolávat harmonizačním vlivům komunitárního práva.